

RP 73/2016 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om Försvarshögskolan och av 38 och 38 a § i lagen om försvarsmakten

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om Försvarshögskolan och lagen om försvarsmakten ändras. Enligt förslaget ska Försvarshögskolan få i uppgift att samordna den undervisning som ingår i de militärvetenskapliga högskoleexamina och i militäryrkesstudierna. Försvarsministeriet ska få i uppgift att i samarbete med Försvarsmakten ställa de vetenskapliga målen för Försvarshögskolan. Det föreslås dessutom att Försvarshögskolans rektor ska få möjligheten att bevilja titeln docent vid Försvarshögskolan. Till lagen om försvarsmakten ska det fogas bestämmelser om tjänster som biträdande professor och biträdande militärprofessor och om förfarandet för tillsättande av tjänsterna. Vidare föreslås en del ändringar av teknisk natur.

Syftet med propositionen är att få arrangerandet av officersutbildningen att bli flexiblere, att utveckla karriärmöjligheterna för Försvarshögskolans forskare samt också att förenhetliga den reglering som gäller Försvarshögskolan med den som gäller universiteten.

Lagarna avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
Styrning och samordning av officersutbildningshelheten	3
Vetenskapspolitisk målsättning för Försvarshögskolan	4
Forskarens karriärväg	4
Docenter	4
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
Styrning och samordning av officersutbildningshelheten	4
Vetenskapspolitisk målsättning för Försvarshögskolan	5
Tjänster som biträdande professor och biträdande militärprofessor	5
Docenter	5
Övriga ändringsförslag	6
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	6
3.1 Ekonomiska konsekvenser	6
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	7
3.3 Samhälleliga konsekvenser	7
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
4.1 Remissyttranden och hur de har beaktats	7
DETALJMOTIVERING	9
1 LAGFÖRSLAG	9
1.1 Lag om Försvarshögskolan	9
1 kap. Allmänna bestämmelser	9
3kap. Personalen	10
5kap. De studerandes rättigheter och skyldigheter	11
6kap. Särskilda bestämmelser	11
1.2 Lag om försvarsmakten	12
4kap. Försvarsmaktens personal	12
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	12
3 IKRAFTTRÄDANDE	12
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	12
LAGFÖRSLAG	14
Lag om ändring av lagen om Försvarshögskolan	14
Lag om ändring av 38 och 38 a § i lagen om försvarsmakten	17
BILAGA	19
PARALLELLEXT	19
Lag om ändring av lagen om Försvarshögskolan	19
Lag om ändring av 38 och 38 a § i lagen om försvarsmakten	24

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Försvarshögskolan är en militärvetenskaplig högskola som lyder under Försvarsmakten och om vilken föreskrivs i lagen om Försvarshögskolan. Försvarshögskolan har inte självstyrelse på det sätt som universiteten har och därför är den inte ett sådant universitet som avses i universitetslagen (558/2009). Examina vid Försvarshögskolan har emellertid byggts upp i enlighet med Bologna-deklarationen och de jämföras med de examina som avläggs vid universiteten.

Den nuvarande lagen om Försvarshögskolan (1121/2008) trädde i kraft den 1 januari 2009, då de bestämmelser som gällde Försvarshögskolan och som tidigare fanns i lagen om försvarsmakten (551/2007) avskildes till en egen lag. Samtidigt förnyades också regleringen av Försvarshögskolans ställning, förvaltning, undervisning och examina innehållsmässigt. En allmän strävan i reformen var att närma regleringen av Försvarshögskolan till regleringen av universiteten och denna princip har man fortfarande strävat efter att hålla fast vid i tillämpliga delar.

Lagen om Försvarshögskolan och de grundläggande lösningar som genomfördes år 2009 har huvudsakligen konstaterats fungera, och följaktligen kräver lagen i detta skede inte någon mera omfattande revidering. Denna proposition innehåller därmed främst mindre ändringsförslag, som gäller styrningen av Försvarshögskolans verksamhet och undervisning, utvecklande av forskarkarriären, docenternas ställning och några andra ändringsförslag som till sin art närmast är lagtekniska.

Styrning och samordning av officersutbildningshelheten

Officersutbildningen i Finland består av militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier, som tillsammans bildar en officersutbildningshelhet. Militärvetenskapliga grundexamina är kandidatexamen i militärvetenskaperna och magisterexamen i militärvetenskaperna och påbyggnadsexamina generalstabsofficersexamen samt doktorsexamen i militärvetenskaperna. Examina som avlagts vid Försvarshögskolan jämföras i 2 § i förordningen om högskolornas examenssystem (464/1998) med universitetsexamina enligt universitetslagen. Också en civil studerande kan antas för att avlägga kandidat-, magister- och doktorsexamen i militärvetenskaperna, utan att dessa studier leder till en officerstjänst vid Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet. Försvarshögskolan samarbetar nära med Försvarsmaktens övriga förvaltningsenheter och med Gränsbevakningsväsendet när det gäller att ordna studierna.

De studier som krävs för en officerstjänst avläggs i två faser på så sätt att en officer som har blivit klar kandidat i militärvetenskaperna utnämns till en tidsbestämd tjänst som yngre officer och befordras till löjtnant. Efter detta arbetar kandidaten som utbildare vid ett truppförband i minst fyra år, varefter kandidaten återgår till Försvarshögskolan för att bedriva magisterstudier. Efter fullgjorda magisterstudier befordras den studerande till kapten och utnämns till en ordinarie officerstjänst. De militäryrkesstudier som ingår i officersutbildningshelheten avläggs vid sidan av de vetenskapliga studierna och de arrangeras huvudsakligen vid försvarsgrensskolorna. I fråga om dem som studerar till pilot ordnas utbildningen, avvikande från det som sägs ovan, så att de studerande övergår till magisterstudierna direkt efter att kandidatexamen har avlagts.

Enligt gällande lag svarar Försvarshögskolan för de militärvetenskapliga examina och huvudstaben i sin tur för samordningen av officersutbildningshelheten. Denna åtskillnad har i praktiken visat sig utmanande, vilket gör att den helhet som bildas av militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier inte fungerar på bästa möjliga sätt. I praktiken kan detta ses bl.a. i

överlappande tidtabeller och generellt som en utmaning vid planeringen och genomförandet av studierna. Dessutom varierar militäryrkesstudiernas omfattning för närvarande beroende på den studerandes vapenslag och studiearrangör, vilket gör sitt till för att försätta Försvarshögskolans studerande i ojämlik ställning.

Vetenskapspolitisk målsättning för Försvarshögskolan

Försvarshögskolan har till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och ge militärvetenskaplig undervisning som grundar sig på forskning och bästa praxis inom området. Försvarshögskolans särdrag är dess tudelade natur, där både akademiska traditioner och militärbildningstraditioner förenas. Detta kräver en approach där verksamheten hanteras som en helhet, men dock i enlighet med båda uppgiftsområdenas specifika drag och lagbundenheter.

För närvarande saknar Försvarshögskolan en systematisk modell för den vetenskapspolitiska målsättningen, som skulle motsvara den som universiteten har. Praxis har följaktligen visat att vid utvecklandet och styrningen av Försvarshögskolan har den akademiska målsättningen och uppföljningen av den fått mindre uppmärksamhet. Delvis som en följd av detta har en behärskad samordning av de vetenskapliga och de yrkesmässiga målen inte till alla delar nått det mål som eftersträvades.

Forskarens karriärväg

I utvärderingar av Försvarshögskolan har det vid flera tillfällen påpekats att Försvarshögskolan inte kan erbjuda sina forskare en planerlig karriärväg (s.k. tenure track). Denna brist sammanhänger delvis med Försvarshögskolans tjänstestruktur, där det saknas ett steg mellan professorstjänsterna och de lägre forskartjänsterna. En forskare som har doktorerat kan utnämnas till en tjänst som specialforskare, men från denna tjänst finns det i dagens läge ingen beföringsväg framåt mot en professur. Avsaknaden av en karriärväg för forskaren kan försvåra rekryteringen av forskare till Försvarshögskolan och över huvud taget minska den militärvetenskapliga forskarkarriärens dragningskraft.

Docenter

Enligt 17 § i statstjänstemannaförordningen (971/1994) utnämns högskolornas docenter till ett tjänsteförhållande som avses i 9 § 1 mom. i statstjänstemannalagen (750/1994).

I en docentur ingår inte nödvändigtvis några undervisnings- eller forskningsuppgifter, utan det är främst fråga om en beteckning som personen i fråga har rätt att använda. Om arbetsuppgifterna kommer man överens särskilt med varje docent. En del av Försvarshögskolans nuvarande docenter bedriver aktivt forskning och ger undervisning vid Försvarshögskolan, medan igen en del av dem inte på många år har haft några aktiva undervisnings- eller forskningsuppgifter. Till sina faktiska verkningar påminner en docentur vid Försvarshögskolan redan i dagens läge närmast om en titel som visar på akademiska meriter. Vid universiteten avstod man i samband med universitetsreformen år 2009 från docentens tjänsteförhållanden och docenturen omvandlades till en titel.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Styrning och samordning av officersutbildningshelheten

För att det ska kunna säkerställas att officersutbildningshelheten fungerar föreslås att ansvaret för styrningen och samordningen av helheten ska föras över från huvudstaben till Försvarshögskolan. Ansvaret för genomförandet av officersutbildningen ska därmed i sin helhet an-

RP 73/2016 rd

komma på Försvarshögskolan, som redan nu genomför största delen av officersutbildningen och i praktiken har den bästa ställningen vad gäller att effektivt sköta uppdraget att samordna examensstudierna och militäryrkesstudierna. Huvudstaben ska fortsättningsvis ha till uppgift att fastställa de allmänna målen för utbildningen, dvs. i praktiken fastslå det kunnande som officerarna bör ha när de har avlagt den officersutbildningshelhet som består av militärvetenskapliga examina och militäryrkesundervisning. Ändringen påverkar inte innehållet i examina eller undervisningen, utan endast det administrativa organiserandet av officersutbildningen. Ändringen inverkar inte på Försvarshögskolans civila studerande eller på organiseringen av deras studier.

Vetenskapspolitisk målsättning för Försvarshögskolan

I propositionen föreslås det att det ska föreskrivas om en vetenskapspolitisk målsättning för Försvarshögskolan. Försvarshögskolan agerar i enlighet med den uppgift högskolan har getts i växelverkan med det övriga samhället samt främjar forskningsrönens samhällsliga verkan. För att målet ska uppnås förutsätts det att verksamheten grundar sig på enhetliga vetenskapspolitiska principer och akademisk praxis. Målet med ändringsförslaget är att Försvarshögskolans militärvetenskapliga uppgift ska utvecklas, utvärderas och styras med samma akademiska kriterier som universiteten. På detta sätt förstärks verksamhetsbetingelserna för samarbetet mellan Försvarshögskolan och det civila högskolesystemet samt den vetenskapliga kvaliteten och verkningfullheten. Genom målsättningen stöds också för sin del etablerandet av Försvarshögskolan som en jämbördig del av det riksomfattande högskolesystemet.

Tjänster som biträdande professor och biträdande militärprofessor

I propositionen föreslås det att vid försvarsmakten skapas de nya tjänstebeteckningarna biträdande professor och biträdande militärprofessor. Med de föreslagna tjänsterna skapas ett nytt steg i tjänstestrukturen för det vetenskapliga forskningsarbetet och undervisningen och syftet med dem ska vara att möjliggöra att en karriärväg för forskare skapas vid Försvarshögskolan. Avsikten är att systemet i tillämpliga delar ska motsvara strukturen på universitetens karriärvägar dock med beaktande av de krav på öppenhet och jämlikhet som sammanhänger med tjänstebeteckningarna.

I lagen ska inte föreskrivas närmare om biträdande professorernas och biträdande militärprofessorernas uppgifter, utan de ska fastställas uppgiftsvis. I praktiken ska dock i biträdande professorers och biträdande militärprofessorers uppgifter, som en viktig del, ingå utöver att bedriva forskning och ge undervisning också att styra forskningen inom sitt område. Detta skiljer sig från professorers och militärprofessorers uppgifter på så sätt att de senare nämnda leder forskningen i Finland på sitt område. De biträdande professorerna ska vara civila tjänster och de biträdande militärprofessorerna igen militärtjänster och uppdelningen mellan de tjänster som ska inrättas ska i princip göras enligt samma principer som i fråga om professorerna. Biträdande militärprofessorstjänster ska således i princip inrättas endast på sådana områden som förutsätter militär sakkunskap och som har betydelse också vid verksamhet under krigstid (RP 196/2009).

Ändringarna i tjänstestrukturen ska i sin helhet göras genom tjänstearrangemang och därmed behövs ingen tilläggsfinansiering för de nya tjänsterna.

Docenter

I propositionen föreslås det att också Försvarshögskolan i fortsättningen i likhet med universiteten ska kunna bevilja titeln docent till en person som uppfyller behörighetskraven. Titeln docent avviker inte till sina faktiska verkningar från de nuvarande docenturerna, eftersom det i

praktiken fortfarande ska vara fråga om endast en beteckning. Om undervisning och forskning ska det fortfarande kommas överens särskilt mellan varje person och Försvarshögskolan. Titeln docent klargör emellertid docenternas juridiska ställning och beskriver även i dagens läge bättre deras faktiska ställning vid Försvarshögskolan. I och med ändringen står Försvarshögskolans docenter i motsvarande ställning som universitetens docenter, vilket i sig kan anses önskvärt. Titeln docent ska också kunna beviljas andra än finska medborgare, vilket bättre än i dagens läge gör det möjligt att också utnyttja internationella sakkunniga vid Försvarshögskolans forskning och undervisning.

Det att en bestämmelse om titeln docent läggs till i lagen påverkar inte direkt de nuvarande docenternas ställning, utan de tidigare beteckningarna ska fortsättningsvis gälla med de tidigare villkoren. Syftet är emellertid att man vid Försvarshögskolan efter ändringen i sin helhet ska övergå till de föreslagna docenturerna som grundar sig på en titel, och beteckningar enligt de gamla bestämmelserna ska inte längre ges.

Övriga ändringsförslag

Med försvarsmaktens uppgifter sammanhänger ett särskilt behov att reda ut hur pålitliga och oförvitliga de är som ska utnämnas till tjänster. Av detta skäl ska i fråga om alla som söker till Försvarshögskolan granskas bl.a. uppgifterna i straffregistret. Försvarshögskolan kan vägra bevilja studierätt till någon som har gjort sig skyldig till vissa allvarliga brott och återkalla studierätten för en person, som redan godkänts som studerande, till följd av att denna har gjort sig skyldig till motsvarande brott under studietiden. I sin nuvarande form möjliggör lagen emellertid inte att studierätten återkallas i det fall att en person har gjort sig skyldig till ett brott under tiden mellan ansökningsfasen och inledandet av studierna. Detta kan anses vara ett klart missförhållande och en lucka som strider mot syftet med regleringen, och det föreslås i denna proposition att missförhållandet ska korrigeras. Nuläget där det juridiska tillståndet är beroende av den slumpmässiga faktorn huruvida ett brott har begåtts före inträdesprovet, under tiden mellan inträdesprovet och inledandet av studierna eller efter att studierna har inletts, kan inte anses vara önskvärt eller medföra att de studerande behandlas lika.

Vidare föreslås det att i lagen ska föreskrivas om en ny uttrycklig grund för att avsluta en studierätt nämligen att en studerande på eget initiativ säger upp sig. Den föreslagna ändringen är till sin art främst lagteknisk och syftet med den är att klargöra det juridiska tillståndet genom att skriva in nuläget i lagen.

Det föreslås att den paragraf som gäller Försvarshögskolans instruktion ska kompletteras på så sätt att försvarsministeriet reserveras en möjlighet att bli hörd om instruktionen innan den godkänns. Bestämmelsen motsvarar till sitt innehåll de nuvarande inofficiella anvisningarna och i enlighet med dem har man i regel redan agerat. Försvarsministeriets möjlighet att påverka Försvarshögskolans instruktion är viktig i synnerhet för att det ska gå att säkerställa att den föreslagna vetenskapspolitiska målsättningen och uppföljningen av den blir effektivt realiserad och av detta skäl är det orsak att skriva in saken i lagen.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Alla de föreslagna ändringarna ska genomföras inom ramen för den budgetfinansiering som Försvarsmakten anvisar Försvarshögskolan, och därmed har de inga konsekvenser för statsbudgeten. Med beaktande av vilka områden ändringarna i författningarna gäller, har de inte heller några ekonomiska verkningar på företag eller privatpersoner.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

De föreslagna ändringarna har små konsekvenser för myndigheterna. Koncentrerandet av hela ansvaret för officersutbildningen till Försvarshögskolan gör uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna klarare och mera konsekvent, eftersom det håller kvar ansvaret för styrningen på högre nivå hos huvudstaben och koncentrerar styrningen och samordningen av studiernas realiseringsfas i sin helhet på Försvarshögskolan. Genom koncentrereringen kan man på detta sätt avlägsna överlappningar mellan Försvarshögskolans och huvudstabens funktioner.

Den vetenskapliga målsättningen orsakar ett litet tillägsarbete vid försvarsministeriet och eventuellt också vid Försvarsmakten. Uppgiften ska dock huvudsakligen utföras på så sätt att nuvarande styrningsstrukturer utnyttjas, och inga tilläggsresurser behövs för detta.

3.3 Samhälleliga konsekvenser

Genom att hela ansvaret för officersutbildningen koncentreras till Försvarshögskolan ska det kunna säkerställas att studierna bildar en enhetlig helhet och att utbildningens kvalitet förbättras på detta sätt. Genom koncentration av styrningsuppgiften ska man dessutom kunna förenhetliga omfattningarna och kraven i militäryrkesstudierna mellan de olika vapenslagen, vilket har positiva verkningar på likabehandlingen av de studerande.

Tillsättandet av tjänster som biträdande professor och biträdande militärprofessor gör det möjligt att skapa en karriärväg för forskare till Försvarshögskolan. En klar karriärväg kan för sin del göra det lättare att rekrytera begåvade forskare och få dem att binda sig vid Försvarshögskolan och den kan härigenom på längre sikt också ses i form av positiva konsekvenser för den forskning som bedrivs.

Genom att skapa en systematisk modell för den vetenskapspolitiska målsättningen kan man förbättra Försvarshögskolans ställning på det finska högskolefältet och förenhetliga dess ställning med universitetens och de övriga högskolornas. Genom den vetenskapspolitiska målsättningen kan man, om den realiserar effektivt, också göra Försvarshögskolans verksamhet resultatrikare och verkningsfullare.

De föreslagna ändringarna har inga direkta verkningar på jämställdheten mellan könen. Jämställdheten mellan könen bör dock beaktas när nya tjänster som biträdande professor och biträdande militärprofessor inrättas. I relation till männen är de kvinnor som faktiskt är behöriga för militäruppgifter synnerligen få och till följd av detta bör utgångspunkten när tjänsterna inrättas vara att om möjligt inrätta civila tjänster. Biträdande militärprofessorer bör inrättas endast på sådana områden som förutsätter militär sakkunskap och som är av betydelse också i verksamhet under krigstid.

4 Beredningen av propositionen

Lagförslagen har beretts vid försvarsministeriet utgående från en framställning från huvudstaben. Beredningen har gjorts i samarbete med Försvarshögskolan, huvudstaben och undervisnings- och kulturministeriet.

4.1 Remissyttranden och hur de har beaktats

Försvarsministeriet sände den 3 februari 2016 propositionen på remiss till totalt 14 instanser. Tidsfristen för att ge utlåtanden gick ut den 26 februari 2016 och totalt nio utlåtanden gavs. Utlåtanden gavs av undervisnings- och kulturministeriet, justitieministeriet, gränsbevakningsväsendets stab som samtidigt representerade inrikesministeriet, huvudstaben, Professorsför-

RP 73/2016 rd

bundet, Finlands universitet UNIFI rf, Ammattikorkeakoulujen Rehtorineuvosto Arene - Rådet för Yrkeshögskolornas Rektorer ry, Suomen ylioppilaskuntien liitto (SYL) ry - Finlands studentkårers förbund (FSF) rf samt Officersförbundet. Huvudstaben lämnade dessutom in sitt eget utlåtande som en bilaga till Försvarshögskolans elevkårs utlåtande på propositionen.

I de utlåtanden som gavs understöddes i stor utsträckning de allmänna målen i lagförslagen som gällde att utveckla Försvarshögskolan och få dess verksamhet att bli smidigare. De centrala ändringsförslagen i utlåtandena gällde de i propositionen ingående förslagen om Försvarshögskolans vetenskapspolitiska styrning och de biträdande professorstjänsterna. Vidare har i utlåtandena på nytt tagits upp sådana ändringsförslag som redan har varit uppe i beredningsfasen av lagförslaget och vilka man då beslöt lämna utanför denna regeringsproposition.

De anmärkningar som riktades mot den vetenskapliga styrningen av Försvarshögskolan har beaktats i den fortsatta beredningen genom att den föreslagna regleringen har utvecklats tydligare i riktning mot en målsättning som ska göras i samarbete och genom att den på detta sätt har närmats till motsvarande reglering i universitetslagen. De anmärkningar som gällde de biträdande professorstjänsterna var till sitt innehåll av samma slag som de som behandlades omsorgsfullt redan innan propositionen sändes på remiss. I den reglering som gäller personaländringen måste det beaktas att Försvarshögskolans personal innehar Försvarsmaktens tjänster och att regleringen måste stå i linje med hur det generellt föreskrivs om Försvarsmaktens tjänster. Vidare har det i beredningen ansetts viktigt att tjänstestrukturen är konsekvent samt att öppenhet, jämlikhet och rättsskydd förverkligas vid utnämningarna. På dessa grunder ansågs det klart bästa realiserings sättet, vad gällde att skapa uppgifter för en biträdande professur och en biträdande militärprofessur, vara att föreskriva om nya tjänstebeteckningar.

I några utlåtanden togs förslaget att slå samman studierna i militärvetenskaper och militäryrkesstudierna upp, vilket har varit framme redan tidigare i beredningsprocessen. Enligt försvarsministeriets syn skulle en sammanslagning dock bryta examensstrukturen, som i dagens läge planeras för både dem som studerar till officerare och för civila studerande, i så hög grad att realiserandet av ändringen i praktiken skulle förutsätta att examensstrukturerna skulle planeras på nytt från början. Det har inte upplevts att det föreligger ett behov av detta. De mål gällande en modulbaserad undervisning och de studerandes jämlikhet, som tas upp i huvudstabens utlåtande, kan dessutom genomföras redan via de ändringsförslag som ingår i propositionen, och uppnåendet av de mål som utgör grund för huvudstabens förslag till ändring förutsätter därmed inte till någon del att de militärvetenskapliga studierna och militäryrkesstudierna slås samman.

Försvarshögskolans elevkår har i sitt utlåtande föreslagit att elevkårens namn skulle ändras till studentkår. Studentkår är emellertid ett begrepp som definieras i lagstiftningen, och med vilket sammanhänger vissa juridiska påföljder. Det kommer fortsättningsvis inte att vara möjligt att tillämpa den lagstiftning som gäller studentkårer på Försvarshögskolans elevkår, vilket gör att ändringen endast skulle orsaka onödig begreppslig förvirring.

Till övriga delar har de anmärkningar gällande hur förslaget kunde utvecklas vilka togs upp i remissutlåtandena beaktats i mån av möjlighet vid den fortsatta beredningen av propositionen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om Försvarshögskolan

1 kap. Allmänna bestämmelser

2§. Uppgifter. Försvarshögskolans uppgifter ska breddas så att Försvarshögskolan i fortsättningen ska svara för officersutbildningen i sin helhet, inbegripet de studier som hör till examina och de militäryrkesstudier som ska bedrivas jämsides med dessa. I paragrafen ska samtidigt göras vissa ändringar som gäller dess aktualitet och läsbarhet.

Paragrafens 1 mom. ska motsvara gällande bestämmelse.

Enligt paragrafens 2 mom. ska Försvarshögskolan först och främst, på det sätt som motsvarar gällande lag, leda de studier som hör till de militärvetenskapliga examina också i de fall då undervisningen ges vid andra enheter vid Försvarsmakten. Momentets andra mening är ny och i den föreskrivs det om Försvarshögskolans samordnande uppgift.

På Försvarshögskolans ansvar ska ligga att planera de vetenskapliga studier som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaperna samt de militäryrkesstudier som ska bedrivas vid sidan av dessa till en fungerande officersutbildningshelhet och enligt behov styra Försvarsmaktens övriga enheter som ordnar militäryrkesstudier för att realisera denna uppgift. Officersutbildningshelheten ska planeras och genomföras så att de mål för officersutbildningen som huvudstaben har fastställt med stöd av den föreslagna 2 a § blir uppfyllda. I den praktiska planeringen och organiseringen ska officersutbildningen därmed kunna genomföras som en enhetlig helhet, även om de militäryrkesstudier som ingår i helheten fortsättningsvis inte ska räknas till de militärvetenskapliga examina. Såsom i dagens läge ska militäryrkesstudier kunna arrangeras också vid Försvarshögskolan. Ändringarna ska inte påverka Försvarshögskolans civila studerandes ställning, dvs. de ska fortsättningsvis endast avlägga de vetenskapliga studier som ingår i examina.

Paragrafens 3 mom. ska ändras så att det till sin formulering i tillämpliga delar svarar mot motsvarande bestämmelse i universitetslagen. Ändringen har inga praktiska konsekvenser för Försvarshögskolans verksamhet. I propositionen ändras också paragrafens språkdräkt något, men det inverkar inte på tillämpningen av paragrafen.

2a§. Styrning av verksamheten och målsättning. Paragrafen är ny och till den överförs de bestämmelser om styrningen av verksamheten som för närvarande finns i 2 §. En uppdelning av gällande 2 § på två förbättrar lagens läsbarhet och gör den klarare.

Paragrafens 1 mom. ska huvudsakligen motsvara nuvarande 2 § 4 mom. Formuleringen i bestämmelsens första mening ska dock ändras så att huvudstaben ska fastställa de allmänna målen för Försvarshögskolans examina och för övrig utbildning som krävs för en officerstjänst. Med allmänna mål avses i praktiken det kunnande som officersstuderande bör ha efter att ha avlagt den officersutbildningshelhet som bildas av examensstudier och militäryrkesstudier och det kunnande som en civil studerande eller studerande för påbyggnadsexamen bör ha efter att ha avlagt examensstudierna. Huvudstaben ska därmed fastställa för det första målen för kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaperna och för det andra målen för officersutbildningshelheten. De mål som gäller militärvetenskapliga examina ska i praktiken som sådana gälla endast civila studerande och studerande för påbyggnadsexamen. Officersstuderandenas studier består utöver av examensstudier också av militäryrkesstudier, vilket gör att viktiga

för dem är de mål som har ställts för den officersutbildningshelhet som bildas av dessa. Försvårshögskolan ska enligt 2 § svara för att de mål som huvudstaben ställt upp realiseras i undervisningen. Ändringen gör det möjligt att foga samman officersutbildningen till en enhetlig helhet, som Försvårshögskolan bättre än i dagens läge också kan planera och genomföra som en helhet.

Dessutom föreslås det att andra meningen i 1 mom. ska ändras så att bestämmelsen står i linje med de ändringar som föreslås i 2 §. Huvudstaben ska därmed inte längre svara för samordningen av den undervisning som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaper med militäryrkesundervisningen, utan denna uppgift ska i enlighet med den föreslagna 2 § överföras på Försvårshögskolan. Som huvudstabens uppgift ska härvid kvarstå att samordna den officersutbildningshelhet som består av ovan nämnda delar och övrig undervisning som ges vid Försvårshögskolan med annan utbildning som ges vid Försvårsmakten. Annan utbildning som ges vid Försvårsmakten är bl.a. beväringutbildning.

Paragrafens 2 mom. är nytt till innehållet. Försvårsmakten ska i samarbete med Försvårsmakten ställa upp Försvårshögskolans mål som är vetenskapspolitiskt viktiga samt svara för uppföljningen och utvärderingen av huruvida målen har nåtts. Bestämmelsen ska i tillämpliga delar motsvara bestämmelsen om målsättning för universiteten i 48 § i universitetslagen. Försvårshögskolan är en förvaltningsenhet vid Försvårsmakten som är underställd kommandören för Försvårsmakten, vilket gör att målen måste ställas upp i samarbete med Försvårsmakten. Innehållsmässigt ska det framför allt vara fråga om de mål som har härletts ur regeringsprogrammet, regeringens handlingsplan samt andra strategiska mål som riksdagen och statsrådet har ställt för högskolorna. Centralt ska också vara att stöda och styra de akademiska processerna, såsom redogörelser om tjänstetillsättning gällande professorerna och de föreslagna biträdande professorerna, examensuppbyggnaden, publikationspraxis samt ett balanserat utvecklande av förhållandet mellan forskning och undervisning. De förfaringsätt som anknyter till den vetenskapspolitiska målsättningen ska fastställas närmare vid försvårsmakten och detta ska i princip kunna genomföras som en del av normal resultatstyrning med kommandören för Försvårsmakten eller en representant som han har utsett. Resultatavtalet undertecknas av försvårsmakten och kommandören för Försvårsmakten.

Genom den vetenskapspolitiska målsättningen ska man sträva efter att stöda samordningen av de uppgifter som anknyter till Försvårshögskolans militärutbildning och de akademiska målen. Kärnan i målsättningen ska ligga på de frågor som hänför sig till Försvårshögskolans profil och ställning som en del av det nationella högskolesystemet. Innehållet i de vetenskapspolitiska målen ska samordnas med Försvårshögskolans övriga styrning i nära samarbete med Försvårsmakten.

3kap. Personalen

10§. Rektorn. Paragrafens 1 mom. ska ändras så att rektorn, enligt vad som föreslås, ska svara för styrningen av de militärvetenskapliga studier som ska ordnas utanför Försvårshögskolan och dessutom också för styrningen av militäryrkesstudierna. Ändringsförslaget sammanhänger med den överföring av ansvaret för officersutbildningshelheten till Försvårshögskolan som ska göras enligt den föreslagna 2 § i lagen. Skrivsättet i paragrafens 1 och 2 mom. ändras samtidigt så att de bättre motsvarar dagens lagstiftningsteknik. Till denna del inverkar ändringarna inte på tillämpningen av paragrafen. Till övriga delar ska paragrafen hållas oförändrad.

13§. Personal. Hänvisningen till lagen om försvårsmakten i paragrafens 2 mom. ska breddas så att den täcker också de föreslagna tjänsterna för biträdande professor och biträdande militärprofessor. Bestämmelsen är till sin art främst informativ. I propositionen ändras också paragrafens språkdräkt något, men det inverkar inte på tillämpningen av paragrafen.

5kap. De studerandes rättigheter och skyldigheter

27§. Förlust av studierätt. Det föreslås att i förteckningen i paragrafens 1 mom. ska göras två ändringar som främst är av teknisk art.

Det föreslås att i 2 punkten i momentet ska ”under studietiden” strykas. Syftet med denna ändring är att göra det möjligt att frånta en studerande studierätten också i en sådan situation där den studerande gör sig skyldig till det brott som avses i bestämmelsen under tiden mellan granskningen av straffregistret och inledandet av studierna. För närvarande har Försvarshögskolan möjlighet att vägra studierätt på grund av ett tidigare brott och återkalla rätten till följd av ett brott som begåtts under studietiden, men om brottet begås under tiden mellan granskningen av straffregisteruppgifterna och inledandet av studierna finns det inget föreskrivet om följder som skulle påverka studierätten. Genom denna ändring täpper man därmed till den lucka på några månader som finns i gällande lagstiftning.

Utöver det som sägs ovan ska till förteckningen i paragrafens 1 mom. fogas en ny 8 punkt, enligt vilken en studerande också kan förlora sin studierätt till följd av att den studerande har sagt upp sig. Syftet med detta tillägg är främst att i lagen skriva in gällande juridiska tillstånd och därmed klargöra behandlingen av situationer där studerande säger upp sig.

Utöver nämnda materiella ändringar ska språkdräkten och skrivsättet i punkterna 1, 2, 5 och 6 i paragrafens 1 mom. korrigeras så att de bättre motsvarar dagens lagtekniska krav. Korrigeringarna av språkdräkten inverkar inte på tillämpningen av bestämmelserna.

6kap. Särskilda bestämmelser

34§. Instruktion och arbetsordning. Paragrafen ska kompletteras på så sätt att i instruktionen utöver tidigare fullmakter också ska kunna meddelas närmare föreskrifter om förfarandet för tillsättning av de föreslagna tjänsterna som biträdande professor och biträdande militärprofessor och om beviljande av titeln docent. Genom detta tillägg kompletteras den nya lagstiftningen gällande tjänster för biträdande professor och biträdande militärprofessor samt titeln docent. Samtidigt föreslås det att den felaktiga paragrafhänvisningen i gällande paragraf ska korrigeras.

Dessutom föreslås det att till paragrafen ska fogas ett omnämnande om försvarsministeriets rätt att ge utlåtande över instruktionen innan den godkänns. Bestämmelsen ska gälla alla ändringar som görs i instruktionen och det är främst fråga om att skriva in gällande praxis i lagen.

Utöver ovan nämnda materiella ändringar ska språkdräkten i paragrafens bestämmelse om bemyndigande ändras så att den bättre motsvarar dagens lagstiftningsteknik. Till denna del har ändringarna ingen inverkan på tillämpningen av bestämmelsen.

37a§. Titeln docent. Paragrafen är ny och i den ska föreskrivas om titeln docent. Vid universiteten ändrades docenturerna till titlar år 2009, vilket gör att enligt den nya bestämmelsen är de personer som får titeln docent vid Försvarshögskolan till denna del i samma ställning som docenterna vid universiteten. Bestämmelsen ska också till sitt innehåll och sin formulering i tillämpliga delar motsvara den paragraf som gäller docenter i universitetslagen. Enligt vad som föreslås ska titeln docent beviljas av Försvarshögskolans rektor och den behörighet som krävs ska vara densamma som den som för närvarande krävs för docenturerna. Säsom också är fallet i dagens läge, ska med varje docent separat överenskommas om undervisning och forskning, dvs. till denna del inverkar ändringen inte på docenternas ställning eller uppgifter vid Försvarshögskolan.

Ändringen påverkar inte direkt de nuvarande docenterna. De personer som har utnämnts till docenter innan lagen träder i kraft har inte heller någon särskild rätt till titeln docent, utan deras behörighet ska utvärderas i likhet med övriga sökandes.

Titeln docent ska kunna beviljas antingen tills vidare eller för en viss tid och det ska vara möjligt att bevilja också andra än finska medborgare denna titel.

1.2 Lag om försvarsmakten

4kap. Försvarsmaktens personal

38§. *Utnämning till tjänst och förordnande till en uppgift.* Till paragrafen ska fogas en bestämmelse om utnämning av biträdande militärprofessor. Enligt förslaget ska utnämningförfarandet vara det samma som i fråga om militärprofessor, dvs. en biträdande militärprofessor ska utnämnas av republikens president på föredragning av kommendören för Försvarsmakten. I propositionen ändras också paragrafens språkdräkt något, men det inverkar inte på tillämpningen av paragrafen.

38a§. *Professors och militärprofessors uppgifter och professorers, militärprofessorers, biträdande professorers och biträdande militärprofessorers tjänstetillsättning.* Det föreslås att till paragrafen ska fogas bestämmelser om nya tjänster som biträdande professor och biträdande militärprofessor. Paragrafens 1 mom. kvarstår oförändrat, dvs. om biträdande professor och biträdande militärprofessors uppgifter ska inte föreskrivas särskilt i lag. Bestämmelser om förfarandet för tillsättning av tjänsterna som biträdande professor och biträdande militärprofessor ska enligt vad som föreslås ingå på samma sätt som om förfarandet för tillsättande av tjänsterna som professor och militärprofessor.

Utöver det som nämns ovan föreslås det att i paragrafen ska strykas de fullmakter som gäller Försvarshögskolans instruktion, eftersom de inte behövs. Bestämmelser om instruktionen ingår i lagen om Försvarshögskolan, vilket gör att bestämmelserna till denna del överlappar varandra. I propositionen preciseras också bestämmelsen om bemyndigande i paragrafens 3 mom. något, men det inverkar inte på tillämpningen av bestämmelsen.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I lagförslaget ingår inga nya bemyndiganden att utfärda förordningar, men i samband med att lagändringarna görs bör statsrådets förordning om försvarsmakten (1319/2007) kompletteras i fråga om de föreslagna tjänsterna för biträdande professor och biträdande militärprofessor. I förordningen ska det föreskrivas närmare om Försvarsmaktens tjänster och om de parter som utnämner till tjänsterna.

Lagens 34 §, som gäller Försvarshögskolans instruktion, ska kompletteras så att i instruktionen utöver de gällande fullmakterna också ska kunna meddelas närmare föreskrifter om förfarandet för tillsättning av tjänsterna som biträdande professor och biträdande militärprofessor samt om beviljandet av titeln docent.

3 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter det att de har antagits och blivit stadfästa.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

RP 73/2016 rd

I 16 § 3 mom. i grundlagen tryggas vetenskapens och den högsta utbildningens frihet. Betydelsen av vetenskapens frihet framhävs särskilt i universitetsforskningen, men den har betydelse också i den forskning som bedrivs utanför universiteten. I vetenskapens frihet ingår bl.a. forskarens rätt att välja sitt forskningsämne och sin forskningsmetod.

Försvarshögskolan är en förvaltningsenhet inom Försvarmakten som är underställd kommandören för Försvarmakten och därmed omfattas den inte av 123 § i grundlagen, som tryggar universitetens självstyrelse. Försvarshögskolan är inte heller ett sådant universitet som avses i universitetslagen. Försvarmaktens praktiska behov definierar dessutom den forskning som bedrivs vid Försvarshögskolan i vidare utsträckning än vad som är fallet med universitet, vilket gör att vetenskapens frihet inte nödvändigtvis realiserar vid Försvarshögskolan i lika hög grad som i universitetsforskningen. Den frihet för vetenskapen som har tryggats i grundlagen kan emellertid inte helt förbigås heller i Försvarshögskolans verksamhet.

Genom den föreslagna vetenskapspolitiska målsättningen är det i sig möjligt att i någon mån påverka Försvarshögskolans forskningsverksamhet och saken bör därmed bedömas också med tanke på 16 § 3 mom. i grundlagen som tryggar vetenskapens frihet. Syftet med propositionen är att för Försvarshögskolan skapa en styrmodell som gäller den vetenskapspolitiska målsättningen och som i tillämpliga delar motsvarar universitetens styrning. Genom förslaget ska man därmed inte ingripa utifrån i Försvarshögskolans verksamhet mera eller djupare än man med motsvarande målsättning ingriper i universitetens verksamhet. Med beaktande av Försvarshögskolans delvis osjälvständiga ställning samt det att grundlagsutskottet har konstaterat att motsvarande styrmodell också för universitetens del står i samklang med grundlagens krav, kan denna proposition inte anses problematisk med tanke på 16 § 3 mom. i grundlagen.

På de grunder som anges ovan ingår det i propositionen inga sådana bestämmelser som skulle förutsätta en grundlagsenlig lagstiftningsordning och lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om Försvarshögskolan

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Försvarshögskolan (1121/2008) 2, 10, 13, 27 och 34 §,
av dem 13 § sådan den lyder i lag 1618/2009 och 34 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
1618/2009, samt
fogas till lagen en ny 2 a och en ny 37 a § som följer:

2 §

Uppgifter

Försvarshögskolan har till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och att meddela militärvetenskaplig undervisning som grundar sig på forskning och bästa praxis i branschen samt att fostra studerandena till att tjäna fosterlandet och mänskligheten.

Försvarshögskolan leder den undervisning som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaperna och som ges vid Försvarsmaktens förvaltningsenheter och vid Gräns- och sjöbevakningsskolan som hör till Gränsbevakningsväsendet. Försvarshögskolan samordnar den militäryrkesundervisning som meddelas vid förvaltningsenheterna och Gräns- och sjöbevakningsskolan med den undervisning som ingår i de militärvetenskapliga examina. Militäryrkesstudier kan också ordnas vid Försvarshögskolan.

När Försvarshögskolan fullgör sina uppgifter ska den främja livslångt lärande, samverka med det övriga samhället och främja forskningsresultatens genomslagskraft i samhället. Försvarshögskolan ska ordna sin verksamhet så att hög internationell kvalitet säkerställs inom forskning, utbildning och undervisning med iakttagande av etiska principer och god vetenskaplig sed.

2 a §

Styrning av verksamheten och målsättning

Huvudstaben fastställer de allmänna målen för Försvarshögskolans examina och annan undervisning som krävs för en officerstjänst. Huvudstaben samordnar den undervisning som krävs för en officerstjänst och annan undervisning som meddelas vid Försvarshögskolan med Försvarsmaktens övriga utbildning.

Försvarsministeriet svarar i samarbete med Försvarsmakten för uppsättandet av de mål för Försvarshögskolan som är av central betydelse med tanke på vetenskapspolitiken och för uppföljningen och utvärderingen av hur målen nås.

10 §

Rektor

Rektorn leder, styr och övervakar verksamheten vid Försvarshögskolan. Rektorn styr också den undervisning som ingår i militärvetenskapliga examina och som sker någon annanstans än

RP 73/2016 rd

vid Försvarshögskolan samt den militäryrkesundervisning som krävs för en officerstjänst. Närmare bestämmelser om styrningen av den militärvetenskapliga undervisning som ges någon annanstans än vid Försvarshögskolan och av den militäryrkesundervisning som krävs för en officerstjänst meddelas i instruktionen.

De ärenden som hör till Försvarshögskolan avgörs av rektorn, om inte något annat föreskrivs i lag. I arbetsordningen kan ett ärende som hör till rektorns behörighet ges en annan tjänsteman vid Försvarshögskolan för avgörande, om ärendet är av liten betydelse för Försvarshögskolan och gäller

- 1) personalförvaltning samt annan intern förvaltning,
- 2) avgivande av utlåtande eller utredning eller framläggande av förslag, eller
- 3) interna föreskrifter, om inte behörigheten att meddela dem härrör från lag.

Rektorn har rätt att avgöra ett ärende som enligt instruktionen eller arbetsordningen ska avgöras av en annan tjänsteman.

13 §

Personal

Försvarshögskolans personal innehar tjänster vid försvarsmakten. Vid Försvarshögskolan kan det också finnas personal i arbetsavtalsförhållande. I fråga om behörighetsvillkoren för tjänsterna föreskrivs särskilt.

Bestämmelser om professorers och militärprofessorers uppgifter och om förfarandet för tillsättning av professorer, militärprofessorer, biträdande professorer och biträdande militärprofessorer finns i lagen om försvarsmakten.

27 §

Förlust av studierätt

En studerande förlorar sin studierätt, om han eller hon

1) i samband med ansökan om att bli antagen som studerande vid Försvarshögskolan har lämnat en oriktig eller vilseledande uppgift eller hemlighållit en omständighet om sig själv, om lämnandet den riktiga uppgiften eller avslöjandet av omständigheten skulle ha hindrat antagningen som studerande,

2) har gjort sig skyldig till ett sådant brott som visar att han eller hon är olämplig för en officerstjänst inom Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet, eller annars har betett sig på ett sätt som är olämpligt för en officer vid Försvarsmakten eller vid Gränsbevakningsväsendet; som sådant brott eller olämpligt beteende ska anses i synnerhet en sådan gärning eller ett sådant beteende som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har sköts hederligt, tillförlitligt och rättvist,

3) vägrar delta i drogtestning enligt 30 § eller ger ett prov som visar missbruk av berusningsmedel,

4) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt försummar att delta i undervisningen,

5) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt bryter mot Försvarshögskolans instruktion,

6) inte fortsätter sina studier sedan den tidsfrist som avses i 26 § har gått ut eller om det efter tidsfristens utgång inte längre finns grunder för att fortsätta studierna,

7) inte har slutfört sina studier inom den maximitid som anges i studieplanen och Försvarshögskolan inte av särskilda skäl beviljar den studerande tilläggstid för att slutföra studierna,

8) säger upp sin studierätt.

Bestämmelserna i 1 mom. 2 punkten tillämpas endast på en studerande som bedriver militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst. En förutsättning för att studierätten ska gå förlorad i en situation som avses i 1 mom. 2, 4 eller 5 punkten

RP 73/2016 rd

är att en påföljd som fastställts vid militärt disciplinförfarande eller dömts ut vid ett militärt rättegångsförfarande inte kan anses tillräcklig.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

34 §

Instruktion och arbetsordning

Utöver vad som föreskrivs i 9 § 2 mom. och i lagen om försvarsmakten bestäms det i Försvarshögskolans instruktion om förfarandet för tillsättning av professorer, militärprofessorer, biträdande professorer och biträdande militärprofessorer och om beviljande av titeln docent vid Försvarshögskolan, om val av de sakkunniga som avses i 38 a § i lagen om försvarsmakten och deras verksamhet och uppgift, om ordnandet av undervisning, förfarandet för val av studerande, bedömning av studerande och vid behov också om andra studiefrågor. Instruktionen fastställs av kommandören för Försvarsmakten. Bestämmelser om behörighet att i instruktionen meddela närmare bestämmelser om styrningen av den militärvetenskapliga undervisning och militäryrkesundervisning som ges någon annanstans än vid Försvarshögskolan finns i 10 § 1 mom. Innan instruktionen godkänns ska ett utlåtande om den begäras av försvarsministeriet.

I Försvarshögskolans arbetsordning meddelas det närmare bestämmelser om förvaltningen, organens uppgifter och behörighet. Arbetsordningen godkänns av rektorn.

37 a §

Titeln docent

Försvarshögskolans rektor kan på ansökan bevilja titeln docent till den som har ingående kunskaper på sitt eget område, som genom publikationer eller på annat sätt har visat sin förmåga till självständigt forskningsarbete och som har god undervisningsförmåga.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

2.

Lag

om ändring av 38 och 38 a § i lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om försvarsmakten (551/2007) 38 och 38 a §, sådana de lyder, 38 § delvis
ändrad i lag 1617/2009 och 38 a i lag 1617/2009 som följer:

38 §

Utnämning till tjänst och förordnande till en uppgift

Kommendören för Försvarsmakten, chefen för huvudstaben, generalerna, amiralerna, Försvarsmaktens chefsingenjör, Försvarsmaktens överläkare och fältbiskopen utnämns till sina tjänster och förordnas till sina uppgifter av republikens president. Beslutet om utnämning och förordnande till en uppgift fattas av presidenten i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande. I samma ordning förordnar presidenten en officer eller specialofficer vid Försvarsmakten till en uppgift som försvarsattaché, biträdande försvarsattaché, militär representant och biträdande militär representant samt till motsvarande internationella uppgifter.

Presidenten beslutar som militärt utnämningssärende om utnämning av andra än i 1 mom. avsedda officerare och av militärprofessorer och biträdande militärprofessorer och om förordnande av en officer till uppgiften som adjutant för republikens president. Presidenten fattar beslut i militära utnämningssärenden på föredragning av kommendören för Försvarsmakten. Besluten kontrasigneras av kommendören för Försvarsmakten. När ett sådant ärende föredras för presidenten har försvarsministern rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning om saken.

I fråga om behörigheten att förordna andra än i 1 och 2 mom. avsedda officerare till en uppgift samt att utnämna och förordna andra tjänstemän vid Försvarsmakten till en uppgift föreskrivs genom förordning av statsrådet.

38 a §

Professorers och militärprofessorers uppgifter och professorers, militärprofessorers, biträdande professorers och biträdande militärprofessorers tjänstetillsättning

En professor och en militärprofessor ska bedriva och leda vetenskaplig forskning, ge anknytande undervisning och följa den vetenskapliga utvecklingen, samverka med det övriga samhället och delta i internationellt samarbete inom sitt område.

En professur, militärprofessur, biträdande professur och biträdande militärprofessur ska ledigförklaras offentligt. En professur kan tillsättas genom kallelse utan att den ledigförklaras, när någon som är meriterad kan kallas till professuren eller när den ska tillsättas på viss tid. Bara den som obestriddligen uppfyller behörighetsvillkoren kan utnämnas efter kallelse.

Utlåtande om behörigheten och meriter hos de sökande och hos dem som kallas till en professur ska begäras av minst två sakkunniga före tillsättning, om en person utnämns till en tjänst eller till ett tjänsteförhållande för viss tid, minst två år. I fråga om jäv för de sakkunniga tillämpas bestämmelserna i 27–29 § i förvaltningslagen om jäv för tjänstemän.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

RP 73/2016 rd

Helsingfors den 4 maj 2016

Statsminister

Juha Sipilä

Försvarsminister Jussi Niinistö

1.

Lag

om ändring av lagen om Försvarshögskolan

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om Försvarshögskolan (1121/2008) 2, 10, 13, 27 och 34 §,
av dem 13 § sådan den lyder i lag 1618/2009 och 34 § sådan den lyder delvis ändrad i lag
1618/2009, samt
fogas till lagen en ny 2 a och en ny 37 a § som följer:

Gällande lydelse

1 kap.
Allmänna bestämmelser

2 §

Uppgifter

Försvarshögskolan har till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och att meddela militärvetenskaplig undervisning som grundar sig på forskning och bästa praxis i branschen samt att fostra studerandena till att tjäna fosterlandet och mänskligheten. *Försvarshögskolan leder den undervisning som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaperna och som ges vid militära inrättningar och vid Gräns- och sjöbevakningsskolan som hör till gränsbevakningsväsendet.*

Försvarshögskolan ska fullgöra sina uppgifter i samverkan med det övriga samhället och främja forskningsresultatens genomslagskraft i samhället.

Föreslagen lydelse

1 kap.
Allmänna bestämmelser

2 §

Uppgifter

Försvarshögskolan har till uppgift att främja militärvetenskaplig forskning och att meddela militärvetenskaplig undervisning som grundar sig på forskning och bästa praxis i branschen samt att fostra studerandena till att tjäna fosterlandet och mänskligheten.

Försvarshögskolan leder den undervisning som ingår i kandidatexamen och magisterexamen i militärvetenskaperna och som ges vid Försvarsmaktens förvaltningsenheter och vid Gräns- och sjöbevakningsskolan som hör till Gränsbevakningsväsendet. Försvarshögskolan samordnar den militäryrkesundervisning som meddelas vid förvaltningsenheterna och Gräns- och sjöbevakningsskolan med den undervisning som ingår i de militärvetenskapliga examina. Militäryrkesstudier kan också ordnas vid Försvarshögskolan.

När Försvarshögskolan fullgör sina uppgifter ska den främja livslångt lärande, samverka med det övriga samhället och främja forskningsresultatens genomslagskraft i sam-

hället. Förvarshögskolan ska ordna sin verksamhet så att hög internationell kvalitet säkerställs inom forskning, utbildning och undervisning med iakttagande av etiska principer och god vetenskaplig sed.

Försvargrenarna och gränsbevakningsväsendet styr de militäryrkesstudier som krävs för en officerstjänst. Militäryrkesundervisning ges vid försvarsmaktens försvargrens-, vapenslags- och verksamhetsområdesskolor samt vid gränsbevakningsväsendets Gräns- och sjöbevakningsskola. Militäryrkesstudier kan också ordnas vid Förvarshögskolan.

Huvudstaben fastställer de allmänna målen för Förvarshögskolans undervisning och sammanjämkar Förvarshögskolans undervisning med försvarsmaktens övriga utbildning.

2 a §

Styrning av verksamheten och målsättning

Huvudstaben fastställer de allmänna målen för Förvarshögskolans examina och annan undervisning som krävs för en officerstjänst. Huvudstaben samordnar den undervisning som krävs för en officerstjänst och annan undervisning som meddelas vid Förvarshögskolan med Försvarsmaktens övriga utbildning.

Försvarsministeriet svarar i samarbete med Försvarsmakten för uppsättandet av de mål för Förvarshögskolan som är av central betydelse med tanke på vetenskapspolitiken och för uppföljningen och utvärderingen av hur målen nås.

3 kap.

Förvaltning och organisation

10 §

Rektor

Rektorn leder, styr och övervakar verksamheten vid Förvarshögskolan. Rektorn styr på det sätt som bestäms närmare i instruktionen också den undervisning som ingår i militärvetenskapliga examina och som sker någon annanstans än vid Förvarshögskolan.

3 kap.

Förvaltning och organisation

10 §

Rektor

Rektorn leder, styr och övervakar verksamheten vid Förvarshögskolan. Rektorn styr också den undervisning som ingår i militärvetenskapliga examina och som sker någon annanstans än vid Förvarshögskolan samt den militäryrkesundervisning som krävs för en officerstjänst. Närmare bestämmelser

De ärenden som hör till Försvarshögskolan avgörs av rektorn, om inget annat föreskrivs i denna eller någon annan lag. I arbetsordningen kan ett ärende som hör till rektorns behörighet ges en annan tjänsteman vid Försvarshögskolan för avgörande, om ärendet är av liten betydelse för Försvarshögskolan och gäller

- 1) personalförvaltning samt annan intern förvaltning,
- 2) avgivande av utlåtande eller utredning eller framläggande av förslag, eller
- 3) interna föreskrifter, om inte behörigheten att meddela dem härrör från lag.

Rektorn har rätt att avgöra ett ärende som enligt instruktionen eller arbetsordningen ska avgöras av en annan tjänsteman.

13 §

Personal

Försvarshögskolans personal innehar tjänster vid försvarsmakten. Vid Försvarshögskolan kan det också finnas personal i arbetsavtalsförhållande. I fråga om behörighetsvillkoren för tjänsterna föreskrivs särskilt.

Bestämmelser om professorers och militärprofessorers uppgifter och om förfarandet för tillsättning av professorer och militärprofessorer finns i lagen om försvarsmakten.

5 kap.

De studerandes rättigheter och skyldigheter

27 §

Förlust av studierätt

En studerande förlorar sin studierätt, om han eller hon

- 1) i samband med ansökan om att bli antagen som studerande vid Försvarshögskolan

om styrningen av den militärvetenskapliga undervisning som ges någon annanstans än vid Försvarshögskolan och av den militäryrkesundervisning som krävs för en officers-tjänst meddelas i instruktionen.

De ärenden som hör till Försvarshögskolan avgörs av rektorn, om inte något annat föreskrivs i lag. I arbetsordningen kan ett ärende som hör till rektorns behörighet ges en annan tjänsteman vid Försvarshögskolan för avgörande, om ärendet är av liten betydelse för Försvarshögskolan och gäller

- 1) personalförvaltning samt annan intern förvaltning,
- 2) avgivande av utlåtande eller utredning eller framläggande av förslag, eller
- 3) interna föreskrifter, om inte behörigheten att meddela dem härrör från lag.

Rektorn har rätt att avgöra ett ärende som enligt instruktionen eller arbetsordningen ska avgöras av en annan tjänsteman.

13 §

Personal

Försvarshögskolans personal innehar tjänster vid *Försvarsmakten*. Vid Försvarshögskolan kan det också finnas personal i arbetsavtalsförhållande. I fråga om behörighetsvillkoren för tjänsterna föreskrivs särskilt.

Bestämmelser om professorers och militärprofessorers uppgifter och om förfarandet för tillsättning av professorer, militärprofessorer, *biträdande professorer och biträdande militärprofessorer* finns i lagen om försvarsmakten.

5 kap.

De studerandes rättigheter och skyldigheter

27 §

Förlust av studierätt

En studerande förlorar sin studierätt, om han eller hon

- 1) i samband med ansökan om att bli antagen som studerande vid Försvarshögskolan

har gett en sådan oriktig eller vilseledande uppgift eller hemlighållit en sådan omständighet om sig själv som skulle ha hindrat antagningen som studerande,

2) *under studietiden* har gjort sig skyldig till ett sådant brott som visar att han eller hon är olämplig för en officerstjänst inom försvarsmakten eller gränsbevakningsväsendet eller annars har betett sig på ett sätt som är olämpligt för en officer vid försvarsmakten eller vid gränsbevakningsväsendet; som sådant brott eller olämpligt beteende ska anses i synnerhet en sådan gärning eller ett sådant beteende som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet har sköts hederligt, tillförlitligt och rättvist,

3) vägrar delta i drogtestning enligt 30 § eller ger ett prov som visar missbruk av rusmedel,

4) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt försummar att delta i undervisningen,

5) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt har brutit mot Försvarshögskolans instruktion,

6) inte fortsätter sina studier sedan den tidsfrist som avses i 26 § har gått ut eller om det inte längre finns grunder för att fortsätta studierna, *eller*

7) inte har slutfört sina studier inom den maximitid som anges i studieplanen och Försvarshögskolan inte av särskilda skäl beviljar den studerande tilläggstid för att slutföra studierna.

Bestämmelserna i 1 mom. 2 punkten tillämpas endast på en studerande som bedriver militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst. En förutsättning för att studierätten ska gå förlorad i sådana situationer som avses i 1 mom. 2, 4 och 5 punkten är att en påföljd som fastställts vid militärt disciplinförfarande eller dömts ut vid ett militärt rättegångsförfarande inte kan anses tillräcklig.

6kap.

Särskilda bestämmelser

34 §

har lämnat en oriktig eller vilseledande uppgift eller hemlighållit en omständighet om sig själv, om lämnandet den riktiga uppgiften eller avslöjandet av omständigheten skulle ha hindrat antagningen som studerande,

2) har gjort sig skyldig till ett sådant brott som visar att han eller hon är olämplig för en officerstjänst inom Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet, eller annars har betett sig på ett sätt som är olämpligt för en officer vid Försvarsmakten eller vid Gränsbevakningsväsendet; som sådant brott eller olämpligt beteende ska anses i synnerhet en sådan gärning eller ett sådant beteende som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har sköts hederligt, tillförlitligt och rättvist,

3) vägrar delta i drogtestning enligt 30 § eller ger ett prov som visar missbruk av berusningsmedel,

4) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt försummar att delta i undervisningen,

5) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt *bryter* mot Försvarshögskolans instruktion,

6) inte fortsätter sina studier sedan den tidsfrist som avses i 26 § har gått ut eller om det *efter tidsfristens utgång* inte längre finns grunder för att fortsätta studierna,

7) inte har slutfört sina studier inom den maximitid som anges i studieplanen och Försvarshögskolan inte av särskilda skäl beviljar den studerande tilläggstid för att slutföra studierna,

8) *säger upp sin studierätt.*

Bestämmelserna i 1 mom. 2 punkten tillämpas endast på en studerande som bedriver militärvetenskapliga studier och militäryrkesstudier vilka krävs för en officerstjänst. En förutsättning för att studierätten ska gå förlorad i en situation som avses i 1 mom. 2, 4 eller 5 punkten är att en påföljd som fastställts vid militärt disciplinförfarande eller dömts ut vid ett militärt rättegångsförfarande inte kan anses tillräcklig.

6kap.

Särskilda bestämmelser

34 §

Instruktion och arbetsordning

Utöver vad som föreskrivs i 9 § 2 mom. och i lagen om försvarsmakten ingår bestämmelser om förfarandet för tillsättning av professorer och militärprofessorer vid Försvarshögskolan, om val av de sakkunniga som avses i 38 § i lagen om försvarsmakten och om deras verksamhet och uppgift, om ordnandet av undervisning, förfarandet för val av studerande, bedömning av studerande och vid behov också om andra studiefrågor i instruktionen som fastställs av kommandören för försvarsmakten. I fråga om behörighet att i instruktionen utfärda närmare bestämmelser om styrningen av den militärvetenskapliga undervisning som ges någon annanstans än vid Försvarshögskolan föreskrivs i 10 § 1 mom.

I Försvarshögskolans arbetsordning utfärdas närmare bestämmelser om förvaltningen, organens uppgifter och behörighet. Arbetsordningen godkänns av rektorn.

Instruktion och arbetsordning

Utöver vad som föreskrivs i 9 § 2 mom. och i lagen om försvarsmakten bestäms det i Försvarshögskolans instruktion om förfarandet för tillsättning av professorer, militärprofessorer, biträdande professorer och biträdande militärprofessorer och om beviljande av titeln docent vid Försvarshögskolan, om val av de sakkunniga som avses i 38 a § i lagen om försvarsmakten och deras verksamhet och uppgift, om ordnandet av undervisning, förfarandet för val av studerande, bedömning av studerande och vid behov också om andra studiefrågor. Instruktionen fastställs av kommandören för Försvarsmakten. Bestämmelser om behörighet att i instruktionen meddela närmare bestämmelser om styrningen av den militärvetenskapliga undervisning och militäryrkesundervisning som ges någon annanstans än vid Försvarshögskolan finns i 10 § 1 mom. Innan instruktionen godkänns ska ett utlåtande om den begäras av försvarsministeriet.

I Försvarshögskolans arbetsordning meddelas det närmare bestämmelser om förvaltningen, organens uppgifter och behörighet. Arbetsordningen godkänns av rektorn.

37 a §

Titeln docent

Försvarshögskolans rektor kan på ansökan bevilja titeln docent till den som har ingående kunskaper på sitt eget område, som genom publikationer eller på annat sätt har visat sin förmåga till självständigt forskningsarbete och som har god undervisningsförmåga.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 38 och 38 a § i lagen om försvarsmakten

I enlighet med riksdagens beslut *ändras* i lagen om försvarsmakten (551/2007) 38 och 38 a §, sådana de lyder, 38 § delvis ändrad i lag 1617/2009 och 38 a i lag 1617/2009 som följer:

Gällande lydelse

4 kap.

Försvarsmaktens personal

38 §

Utnämning till tjänst och förordnande till en uppgift

Kommendören för försvarsmakten, chefen för huvudstaben, generalerna, amiralerna, försvarsmaktens chefsingenjör, försvarsmaktens överläkare och fältbiskopen utnämns till sina tjänster och förordnas till sina uppgifter av republikens president. Beslutet om utnämning och förordnande till en uppgift fattas av presidenten i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande. I samma ordning förordnar presidenten en officer eller specialofficer vid försvarsmakten till en uppgift som försvarsattaché, biträdande försvarsattaché, militär representant och biträdande militär representant samt till motsvarande internationella uppgifter.

Presidenten beslutar som militärt utnämningssärende om utnämning av andra än i 1 mom. avsedda officerare och av militärprofessorer och om förordnande av en officer till uppgiften som adjutant för republikens president. Presidenten fattar beslut i militära utnämningssärenden på föredragning av kommendören för försvarsmakten. Besluten kontrasigneras av kommendören för försvarsmakten. När ett sådant ärende föredras för presidenten har försvarsministern rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning om saken.

I fråga om behörigheten att förordna andra än i 1 och 2 mom. avsedda officerare till en uppgift samt att utnämna och förordna andra tjänstemän vid försvarsmakten till en uppgift

Föreslagen lydelse

4 kap.

Försvarsmaktens personal

38 §

Utnämning till tjänst och förordnande till en uppgift

Kommendören för *Försvarsmakten*, chefen för huvudstaben, generalerna, amiralerna, *Försvarsmaktens* chefsingenjör, *Försvarsmaktens* överläkare och fältbiskopen utnämns till sina tjänster och förordnas till sina uppgifter av republikens president. Beslutet om utnämning och förordnande till en uppgift fattas av presidenten i statsrådet utifrån statsrådets förslag till avgörande. I samma ordning förordnar presidenten en officer eller specialofficer vid *Försvarsmakten* till en uppgift som försvarsattaché, biträdande försvarsattaché, militär representant och biträdande militär representant samt till motsvarande internationella uppgifter.

Presidenten beslutar som militärt utnämningssärende om utnämning av andra än i 1 mom. avsedda officerare och av militärprofessorer *och biträdande militärprofessorer* och om förordnande av en officer till uppgiften som adjutant för republikens president. Presidenten fattar beslut i militära utnämningssärenden på föredragning av kommendören för *Försvarsmakten*. Besluten kontrasigneras av kommendören för *Försvarsmakten*. När ett sådant ärende föredras för presidenten har försvarsministern rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning om saken.

I fråga om behörigheten att förordna andra än i 1 och 2 mom. avsedda officerare till en uppgift samt att utnämna och förordna andra tjänstemän vid *Försvarsmakten* till en uppgift

RP 73/2016 rd

föreskrivs genom förordning av statsrådet.

38a §

Professorers och militärprofessorers uppgifter och tjänstetillsättning

En professor och en militärprofessor ska bedriva och leda vetenskaplig forskning, ge anknytande undervisning och följa den vetenskapliga utvecklingen, samverka med det övriga samhället och delta i internationellt samarbete inom sitt område.

En professur *och* en militärprofessur ska ledigförklaras offentligt. En professur och en militärprofessur kan tillsättas genom kallelse utan att den ledigförklaras, när någon som är meriterad kan kallas till professuren eller när den ska tillsättas på viss tid. Bara den som obestriddligen uppfyller behörighetsvillkoren kan utnämnas efter kallelse.

Utlåtande om behörigheten och meriter hos de sökande och hos dem som kallas till en professur ska begäras av minst två sakkunniga före tillsättning, om en person utnämns till en tjänst eller till ett tjänsteförhållande för viss tid, minst två år. I fråga om de sakkunniga ska bestämmelserna om jäv i 27–29 § i förvaltningslagen tillämpas. I *Försvarshögskolans instruktion bestäms om val av sakkunniga samt om deras verksamhet och uppgifter.*

Närmare bestämmelser om förfarandet för tillsättning av en professur och en militärprofessur finns i Försvarshögskolans instruktion.

föreskrivs genom förordning av statsrådet.

38 a §

Professorers och militärprofessorers uppgifter och professorers, militärprofessorers, biträdande professorers och biträdande militärprofessorers tjänstetillsättning

En professor och en militärprofessor ska bedriva och leda vetenskaplig forskning, ge anknytande undervisning och följa den vetenskapliga utvecklingen, samverka med det övriga samhället och delta i internationellt samarbete inom sitt område.

En professur, militärprofessur, *biträdande professur och biträdande militärprofessur* ska ledigförklaras offentligt. En professur kan tillsättas genom kallelse utan att den ledigförklaras, när någon som är meriterad kan kallas till professuren eller när den ska tillsättas på viss tid. Bara den som obestriddligen uppfyller behörighetsvillkoren kan utnämnas efter kallelse.

Utlåtande om behörigheten och meriter hos de sökande och hos dem som kallas till en professur ska begäras av minst två sakkunniga före tillsättning, om en person utnämns till en tjänst eller till ett tjänsteförhållande för viss tid, minst två år. I fråga om jäv för de sakkunniga tillämpas bestämmelserna i 27–29 § i *förvaltningslagen om jäv för tjänstemän.*

Denna lag träder i kraft den 20 .